

**ทัศนคติของชุมชนท้องถิ่นต่อผลกระทบจากการท่องเที่ยว
ในอุทยานแห่งชาติภูกระดึง จังหวัดเลย**

**Attitude of Local Communities towards Tourism Impacts
in Phukraduang National Park, Loei Province**

นายพิสิษฐ์ ปิยะสมบุญ

**สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิตทางการจัดการสิ่งแวดล้อม
คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์**

พ.ศ.2548

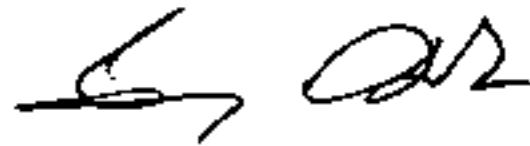
หัวข้อสารนิพนธ์ ทศนคติของชุมชนท้องถิ่นต่อผลกระทบจากการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติภูกระดึง

จังหวัดเลย

โดย

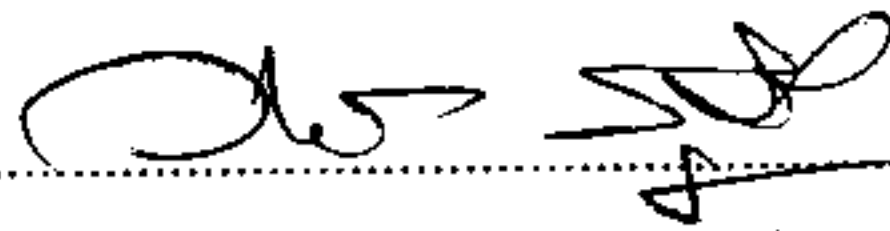
นายพิสิษฐ์ ปิยะสมบูรณ์

คณะพัฒนาลังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ อนุมัติให้สารนิพนธ์
(3 หน่วยกิต) ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตทางการจัดการ
สิ่งแวดล้อม

(ดร.จินตนา อมรสงวนสิน)

อาจารย์ที่ปรึกษา

(อาจารย์วิชัย รุ่งคำดี)

คณบดีคณะพัฒนาลังคมและสิ่งแวดล้อม

วันที่ 14 พฤศจิกายน 2548

บทคัดย่อ

หัวข้อสารนิพนธ์ : ทักษะชีวิตของชุมชนท้องถิ่นต่อผลกระทบจากการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ
ภูกระดึง จังหวัดเลย
ชื่อนักศึกษา : นายพิสิษฐ์ ปิยะสมบูรณ์
ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิตทางการจัดการสิ่งแวดล้อม
ปีการศึกษา : 2548

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทักษะชีวิตของชุมชนท้องถิ่นที่มีต่อผลกระทบของการท่องเที่ยวทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลของประชากรกับทักษะชีวิตของชุมชนท้องถิ่นที่มีต่อผลกระทบของการท่องเที่ยว รวมทั้งศึกษาแนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนมีส่วนร่วม การศึกษาใช้แบบสัมภาษณ์โดยสุ่มตัวอย่างจำนวน 218 คน จากบ้านศรีฐานซึ่งเป็นชุมชนที่ตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงกับอุทยานแห่งชาติและเป็นทางผ่านในการเดินทางของนักท่องเที่ยวเพื่อเข้าไปในอุทยานแห่งชาติ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบไคสแควร์

ผลการศึกษาพบว่า ระดับทักษะชีวิตของชุมชนท้องถิ่นต่อผลกระทบของการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติภูกระดึงด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมในภาพรวมส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.3361 เมื่อแยกพิจารณาทักษะชีวิตต่อผลกระทบของการท่องเที่ยวเป็น 3 ด้าน พบว่าด้านเศรษฐกิจมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.7267 ด้านสังคมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.3371 และด้านสิ่งแวดล้อมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.000 นอกจากนี้ยังพบว่า ผลกระทบจากการท่องเที่ยวทำให้เกิดปัญหาอาชญากรรมและหญิงบริการมากขึ้น เกิดความขัดแย้งด้านการประกอบธุรกิจระหว่างคนเมืองกับคนท้องถิ่น เกิดการขยายตัวของร้านค้าส่งผลการไม่มีระเบียบ เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ขยะ น้ำเสีย เสียง ควันพิษ ส่งผลกระทบต่อความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติระยะยาว การศึกษาความสัมพันธ์ของลักษณะส่วนบุคคลกับทักษะชีวิตของชุมชนท้องถิ่นต่อผลกระทบจากการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติภูกระดึง พบว่าการเป็นสมาชิกขององค์กรท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับทักษะชีวิตที่มีต่อผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนมีส่วนร่วม ใน 3 ลักษณะ คือ การร่วมตัดสินใจ พบว่าส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างต้องการเข้าร่วมประชุมกับเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ แต่ไม่ต้องการเข้าร่วมในการวางแผนกำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ การร่วมปฏิบัติการ พบว่าส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาขยะ ปลูกป่าและบำรุงป่า ป้องกัน และดับไฟป่า ปรับปรุงเส้นทางท่องเที่ยว และให้คำแนะนำเกี่ยวกับระเบียบหรือกฎหมายอุทยานแห่งชาติเบื้องต้นแก่นักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ แต่ไม่ต้องการเข้ารับการฝึกอบรมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น และการร่วมแบ่งปันผลประโยชน์ พบว่าส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างยินดีบริจาคเงินหรือสิ่งของให้อุทยานแห่งชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ รวมทั้งสมัครใจร่วมเป็นสมาชิกอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ

คำหลัก: ทักษะคติ ผลกระทบของการท่องเที่ยว อุทยานแห่งชาติภูกระดึง

ABSTRACT

Title of Dissertation : Attitude of Local Communities towards Tourism Impacts in
Phukraduang National Park, Loei Province

Author : Mr. Pisit Piyasomboon

Degree : Master of Science in Environmental Management

Year : 2005

The objectives of this study are to (1) study attitude of local communities towards impacts from tourism that are related to economics, social, and environmental conditions; (2) study the relationship between individual characteristics of population and attitude of local communities toward tourism impacts; and (3) recommend a guideline for people participation in eco-tourism management. Questionnaire surveys were conducted. Two hundreds and eighteen samples were drawn from Srithan Village, located near the national park. This village is the gate for tourists before entering the park. A statistical package was used in data analysis. Percentage, average, standard deviation, and Chi-square test were applied.

The result from this study indicated that overall attitude of local communities toward tourism impacts in Phukraduang National Park in relation to economics, social, and environment was moderate with average 3.3361. The average attitude toward tourism impacts on economics, social, and environment were 3.7267, 3.3371, and 3.000, respectively. The result also revealed that impacts from tourism caused (1) problems on crimes and prostitutes, (2) conflicts in doing business between city and local people, (3) the expansion of stores and shops leading to the disorder in the area, and (4) environmental problems such as garbage, water pollution, noise, and air pollution leading to long-term deterioration of natural resources. The study on the relationship between individual characteristics and local attitude toward tourism impacts in the

national park indicated that to be a membership of local authority could significantly contribute to the attitude of local people toward tourism impacts in the park.

The result suggests guidelines to develop ecotourism by local participation in 3 aspects. To participate in a decision making, local communities want to attend a meeting with the superintendent of the national park, but do not want to participate in planning for setting up tourism activities in the park. To participate in a join working, local communities want to participate in garbage management, reforestation and tending activities, forest protection and forest fire protection, tourist trail improvement, and providing regulations or laws related to the national park to the tourists, but do not want to participate in training on eco-tourisms and its impacts. To participate in a benefit sharing, local communities are willing to donate money and their belongings to the park, participate in tourism management in the national park, and volunteer to be a member in the park protection program.

Keywords: attitude, tourism impacts, Phukraduang National Park

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์เรื่อง ทศนคติของชุมชนท้องถิ่นต่อผลกระทบจากการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติภูกระดึง จังหวัดเลย นี้จะสำเร็จไม่ได้ถ้าหากผู้ศึกษาไม่ได้รับคำปรึกษา คำแนะนำ และตรวจสอบแก้ไขจาก อาจารย์ ดร.จินตนา อมรสงวนสิน ที่ได้ให้ความกรุณาช่วยเหลือจนสารนิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ลงได้ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างยิ่ง อีกทั้งต้องขอขอบคุณสำหรับผู้มีส่วนช่วยเหลือต่างๆ ดังต่อไปนี้

ขอขอบคุณหัวหน้าอุทยานแห่งชาติภูกระดึง(พิศุภชาติ วรรณวงษ์)และเจ้าหน้าที่ทุกท่านในการอำนวยความสะดวกในเรื่องที่พักและช่วยรวบรวมแบบสัมภาษณ์

ขอขอบคุณเสมียนตราอำเภอภูกระดึง ที่ช่วยอนุเคราะห์ข้อมูลของอำเภอภูกระดึง

ขอขอบคุณน้องปราณี ไพบูลย์สมบัติ ที่ช่วยในการลงรหัสและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

ขอขอบคุณ ดร.รณสิทธิ์ มณีไธย์ เพื่อนผู้คอยสอบถามความก้าวหน้า และช่วยเหลือตรวจสอบและตกแต่งภาคภาษาอังกฤษให้

ขอขอบคุณน้องจันทร์เพ็ญ เนียมหอม ผู้ช่วยเหลือสารพัด ทั้งการพิมพ์และบันทึกข้อมูลพร้อมทั้งการแก้ไขให้เสร็จลุล่วงได้ทันเวลา

ขอขอบคุณภรรยาและบุตรสาวที่น่ารักยิ่ง ทั้งสองคนที่คอยเป็นกำลังใจอยู่ใกล้ๆ และอีกหลายท่านที่มีได้เอ่ยนามถึง

สุดท้ายนี้ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ของหลักสูตรการจัดการสิ่งแวดล้อมทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์ในการศึกษาอย่างดียิ่ง

พิสิษฐ์ ปิยสมบุญ

พฤษภาคม 2548